

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"**

**Інститут КНІТ
 Кафедра ПЗ**

ЗВІТ

До лабораторної роботи № 4
З дисципліни: “*Видобування та опрацювання даних*”
На тему: “*Етап моделювання за CRISP-DM*”

Лектор:
асист. каф. ПЗ
Угриновський Б.В.

Виконав:
ст. гр. ПЗ-45
Хрустячук М.Л.

Прийняв:
асист. каф. ПЗ
Симець І.І.

« ____ » _____ 2026 р.

$\Sigma =$ _____ .....

Львів – 2026

Тема роботи: Етап моделювання за CRISP-DM.

Мета роботи: Навчитися базовому функціоналу бібліотеки scikit learn для тренування простих моделей машинного навчання.

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

У межах методології CRISP-DM етап Modeling є четвертим після формулювання бізнес-цілей, аналізу та підготовки даних. На цьому етапі обираються алгоритми машинного навчання, виконується їх тренування, перевірка на тестових даних і налаштування гіперпараметрів. За потреби можливе повернення до попередніх кроків для покращення якості результатів.

Основні задачі машинного навчання поділяються на класифікацію, регресію та кластеризацію. Класифікація передбачає прогноз категоріальної змінної з обмеженою кількістю класів. Для оцінювання використовують метрики Accuracy, Precision, Recall, F1-score, ROC AUC. Регресія спрямована на передбачення числових значень, а її якість вимірюється за допомогою MSE, RMSE, MAE та коефіцієнта детермінації R^2 . Кластеризація є задачею навчання без учителя та полягає у виявленні груп схожих об'єктів без заздалегідь відомих міток. Для внутрішньої оцінки застосовують Silhouette Score, Calinski-Harabasz Index, Davies-Bouldin Index, а за наявності еталонних міток – зовнішні метрики, зокрема Adjusted Rand Index.

До базових алгоритмів належать k-Nearest Neighbors для класифікації, Linear Regression для регресії та K-Means для кластеризації. Вони демонструють фундаментальні принципи побудови моделей і часто використовуються як відправна точка для порівняння.

Бібліотека scikit-learn надає готові реалізації алгоритмів, інструменти для розбиття даних на тренувальну та тестову вибірки, засоби крос-валідації, підбору гіперпараметрів (GridSearchCV, RandomizedSearchCV), попередньої обробки даних та оцінювання якості моделей. Розподіл даних за допомогою train_test_split є

обов'язковим для коректної оцінки узагальнювальної здатності моделі, оскільки тестова вибірка містить приклади, які не використовувались під час навчання.

Після первинного навчання модель може бути покращена шляхом налаштування гіперпараметрів, застосування крос-валідації, інженерії ознак, балансування класів або використання ансамблевих методів. Таким чином, етап моделювання є ітеративним процесом вибору алгоритму, оцінювання та оптимізації для досягнення найкращої якості прогнозування.

ЗАВДАННЯ

1. Завантажити датасет у DataFrame.
2. Розділити дані за допомогою train_test_split.
3. Обрати дві ML задачі.
4. Натренувати моделі, оцінити метрики.
5. Покращити модель зміною параметрів.
6. Застосувати модель до прикладу.

ХІД ВИКОНАННЯ

1. Завантажити датасет у DataFrame.

```
import pandas as pd
import numpy as np

from google.colab import drive
drive.mount('/content/drive')

df = pd.read_csv('/content/drive/MyDrive/Colab Notebooks/players_fifa23.csv')
df.head()
```

	short_name	value_eur	player_position	age	height_cm	weight_kg	overall	pace	shooting	passing	dribbling	defending	physic
0	L. Messi	54000000.0	RW	35	169	67	91	81.0	89.0	90.0	94.0	34.0	64.0
1	K. Benzema	64000000.0	CF	34	185	81	91	80.0	88.0	83.0	87.0	39.0	78.0
2	R. Lewandowski	84000000.0	ST	33	185	81	91	75.0	91.0	79.0	86.0	44.0	83.0
3	K. De Bruyne	107500000.0	CM	31	181	70	91	74.0	88.0	93.0	87.0	64.0	77.0
4	Cristiano Ronaldo	41000000.0	ST	37	187	83	90	81.0	92.0	78.0	85.0	34.0	75.0

Рис. 1. Завантаження даних та відображення DataFrame

2. Розділити дані за допомогою train_test_split.

```

from sklearn.model_selection import train_test_split

df_model = df.copy()

target_reg = "value_eur"
target_clf = "player_position"

feature_cols = [
    "age", "height_cm", "weight_kg",
    "overall", "pace", "shooting", "passing", "dribbling", "defending",
"physic"
]

df_model = df_model.dropna(subset=feature_cols + [target_reg, target_clf])

X = df_model[feature_cols]
y_reg = df_model[target_reg]
y_clf = df_model[target_clf]

X_train_reg, X_test_reg, y_train_reg, y_test_reg = train_test_split(
    X, y_reg, test_size=0.2, random_state=42
)

X_train_14, X_test_14, y_train_14, y_test_14 = train_test_split(
    X, y_clf, test_size=0.2, random_state=42, stratify=y_clf
)

print("Regression split:", X_train_reg.shape, X_test_reg.shape)
print("Classification (14 classes) split:", X_train_14.shape, X_test_14.shape)

```

Regression → total: 16394, train: 13115, test: 3279

Classification (14 classes) → total: 16394, train: 13115, test: 3279

3. Обрати дві ML задачі.

Обрано дві задачі машинного навчання: регресія та класифікація.

1. Регресія. Мета – прогнозувати ринкову вартість гравця (value_eur) за набором його характеристик (overall, pace, passing тощо). Це дає змогу оцінювати вартість гравців, порівнювати їх між собою та робити попередні висновки про "переплату" або "недооцінку".
2. Класифікація. Мета – передбачити основну позицію гравця (player_position) за його статистиками. Це корисно для автоматичного визначення ролі гравця у команді, підбору позиції або перевірки, чи узгоджуються характеристики гравця з позицією.

Кластеризацію не обрано, оскільки в наборі даних вже присутні природні мітки (позиції), і задачі з учителем мають більш прямий практичний зміст.

4. Натренувати моделі, оцінити метрики.

```
# Regression - Linear Regression
import numpy as np
from sklearn.linear_model import LinearRegression
from sklearn.metrics import mean_absolute_error, mean_squared_error, r2_score

reg_model = LinearRegression()
reg_model.fit(X_train_reg, y_train_reg)

y_pred_reg = reg_model.predict(X_test_reg)

mae = mean_absolute_error(y_test_reg, y_pred_reg)
rmse = np.sqrt(mean_squared_error(y_test_reg, y_pred_reg))
r2 = r2_score(y_test_reg, y_pred_reg)

print("REGRESSION (LinearRegression)")
print(f"MAE: {mae:.3f}")
print(f"RMSE: {rmse:.3f}")
print(f"R2: {r2:.3f}")
```

REGRESSION (LinearRegression)

MAE: 3084496.974

RMSE: 6056667.185

R2: 0.397.

```
from sklearn.pipeline import Pipeline
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
from sklearn.neighbors import KNeighborsClassifier
from sklearn.metrics import accuracy_score, f1_score, classification_report,
ConfusionMatrixDisplay
import matplotlib.pyplot as plt

def eval_clf(model, X_train, y_train, X_test, y_test, title):
    model.fit(X_train, y_train)
    pred = model.predict(X_test)

    acc = accuracy_score(y_test, pred)
    f1w = f1_score(y_test, pred, average="weighted")

    print("=" * 60)
    print(title)
    print(f"Accuracy: {acc:.3f}")
    print(f"F1 weighted: {f1w:.3f}")
    print(classification_report(y_test, pred))

    ConfusionMatrixDisplay.from_predictions(y_test, pred, xticks_rotation=90)
    plt.title(title)
    plt.grid(False)
    plt.show()

    return acc, f1w
```

```

knn_14_base = Pipeline([
    ("scaler", StandardScaler()),
    ("knn", KNeighborsClassifier(n_neighbors=7))
])

acc_14_base, f1_14_base = eval_clf(
    knn_14_base,
    X_train_14, y_train_14,
    X_test_14, y_test_14,
    "KNN - 14 classes (BEFORE, k=7)"
)

```

=====				
KNN - 14 classes (BEFORE, k=7)				
Accuracy: 0.538				
F1 weighted: 0.511				
	precision	recall	f1-score	support
CAM	0.33	0.41	0.36	207
CB	0.78	0.88	0.83	651
CDM	0.43	0.49	0.46	312
CF	0.00	0.00	0.00	24
CM	0.53	0.69	0.60	441
LB	0.27	0.21	0.24	229
LM	0.26	0.29	0.27	182
LW	0.17	0.10	0.12	93
LWB	0.05	0.02	0.03	60
RB	0.31	0.28	0.30	240
RM	0.20	0.13	0.16	185
RW	0.19	0.06	0.09	99
RWB	0.10	0.02	0.03	59
ST	0.83	0.88	0.85	497
accuracy				0.54
macro avg				0.32
weighted avg				0.50
				3279
				3279
				3279

Рис. 2. KNN 14 класів до оптимізації

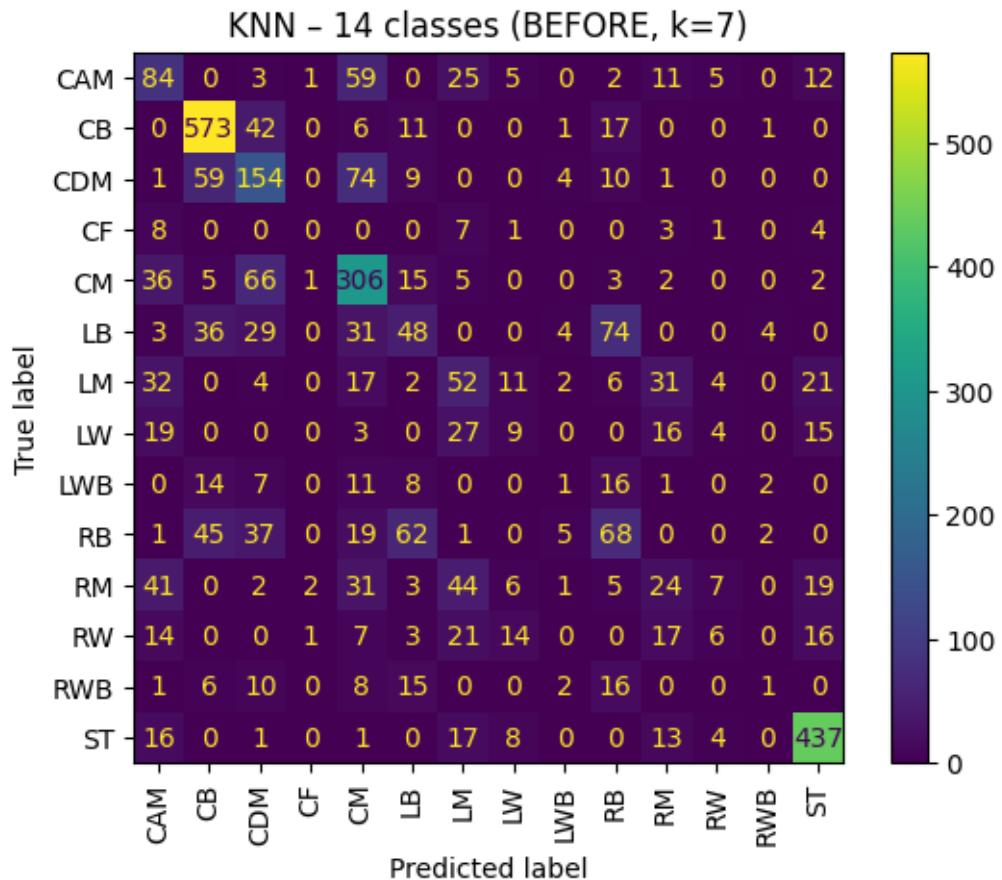

Рис. 3. Матриця помилок 14 класів

5. Покращити модель зміною параметрів.

```
# Regression - RandomForestRegressor
from sklearn.ensemble import RandomForestRegressor

y_train_log = np.log1p(y_train_reg)

rf_reg = RandomForestRegressor(
    n_estimators=300,
    random_state=42,
    n_jobs=-1
)
rf_reg.fit(X_train_reg, y_train_log)

y_pred_log = rf_reg.predict(X_test_reg)
y_pred_rf = np.expml(y_pred_log)

mae_rf = mean_absolute_error(y_test_reg, y_pred_rf)
rmse_rf = np.sqrt(mean_squared_error(y_test_reg, y_pred_rf))
r2_rf = r2_score(y_test_reg, y_pred_rf)

print("REGRESSION IMPROVED (RandomForest + log)")
print(f"MAE: {mae_rf:.3f}")
print(f"RMSE: {rmse_rf:.3f}")
print(f"R2: {r2_rf:.3f}")

print("")
```

Порівняння показало, що після використання RandomForest та логарифмічної трансформації метрика R2 зросла, а помилка MAE та RMSE зменшилась. Це свідчить про кращу здатність моделі враховувати нелінійні залежності.

```
r2_train = r2_score(y_train_reg, np.expm1(rf_reg.predict(X_train_reg)))
```

REGRESSION IMPROVED (RandomForest + log)

MAE: 244784.284

RMSE: 1165656.543

R2: 0.978

Порівняння показало, що після використання RandomForest та логарифмічної трансформації метрика R2 зросла, а помилка MAE та RMSE зменшилась.

Це свідчить про кращу здатність моделі враховувати нелінійні залежності.

```
from sklearn.model_selection import train_test_split
X_train_14_sub, X_val_14, y_train_14_sub, y_val_14 = train_test_split(
    X_train_14, y_train_14, test_size=0.2, random_state=42,
stratify=y_train_14
)

best_k_14 = None
best_f1_14 = -1

for k in [3, 5, 7, 9, 11, 15]:
    m = Pipeline([
        ("scaler", StandardScaler()),
        ("knn", KNeighborsClassifier(n_neighbors=k))
    ])
    m.fit(X_train_14_sub, y_train_14_sub)
    p = m.predict(X_val_14)
    cur = f1_score(y_val_14, p, average="weighted")

    if cur > best_f1_14:
        best_f1_14 = cur
        best_k_14 = k

print("Best k for 14 classes:", best_k_14)

knn_14_impr = Pipeline([
    ("scaler", StandardScaler()),
    ("knn", KNeighborsClassifier(n_neighbors=best_k_14))
])

acc_14_impr, f1_14_impr = eval_clf(
    knn_14_impr,
    X_train_14, y_train_14,
    X_test_14, y_test_14,
    f"KNN - 14 classes (AFTER, k={best_k_14})"
)
```

Best k for 14 classes: 15					
=====					
KNN - 14 classes (AFTER, k=15)					
Accuracy: 0.556					
F1 weighted: 0.527					
	precision	recall	f1-score	support	
CAM	0.37	0.41	0.39	207	
CB	0.79	0.88	0.83	651	
CDM	0.46	0.51	0.48	312	
CF	0.00	0.00	0.00	24	
CM	0.52	0.76	0.62	441	
LB	0.32	0.26	0.29	229	
LM	0.28	0.27	0.28	182	
LW	0.16	0.08	0.10	93	
LWB	0.13	0.03	0.05	60	
RB	0.32	0.28	0.29	240	
RM	0.30	0.21	0.25	185	
RW	0.30	0.09	0.14	99	
RWB	0.00	0.00	0.00	59	
ST	0.81	0.89	0.85	497	
accuracy			0.56	3279	
macro avg	0.34	0.33	0.33	3279	
weighted avg	0.51	0.56	0.53	3279	

Рис. 4. KNN 14 класів після оптимізації

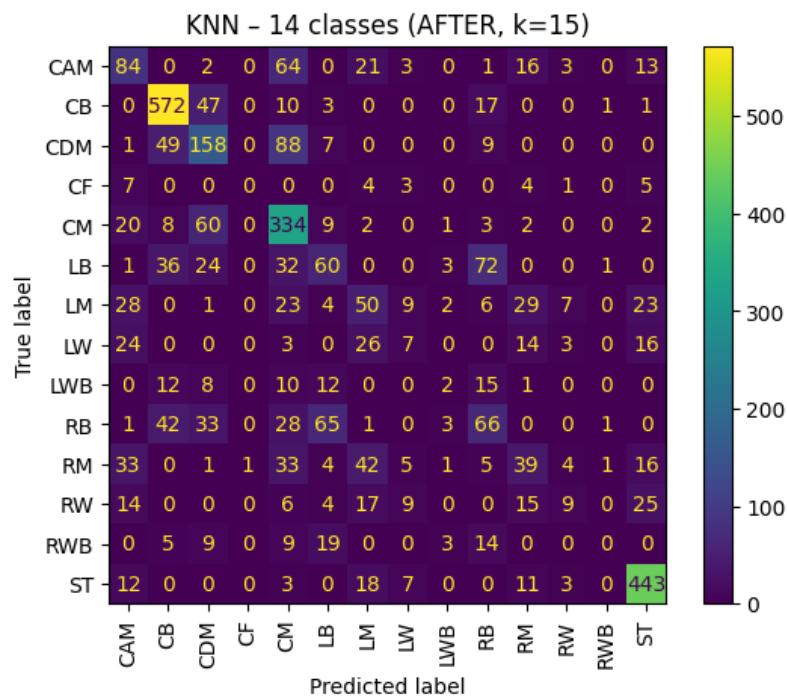

Рис. 5. Покращена матриця помилок для чотирнадцятьох класів

```

position_map = {
    "CB": "Defender", "LB": "Defender", "RB": "Defender",
    "LWB": "Defender", "RWB": "Defender",

    "CM": "Midfielder", "CDM": "Midfielder", "CAM": "Midfielder",
    "LM": "Midfielder", "RM": "Midfielder",

    "ST": "Forward", "CF": "Forward",
    "LW": "Forward", "RW": "Forward"
}

df_model["position_group"] = df_model["player_position"].map(position_map)

```

```

y_group = df_model["position_group"]

X_train_3, X_test_3, y_train_3, y_test_3 = train_test_split(
    X, y_group, test_size=0.2, random_state=42, stratify=y_group
)

knn_3_base = Pipeline([
    ("scaler", StandardScaler()),
    ("knn", KNeighborsClassifier(n_neighbors=7))
])

acc_3_base, f1_3_base = eval_clf(
    knn_3_base,
    X_train_3, y_train_3,
    X_test_3, y_test_3,
    "KNN - 3 groups (BEFORE, k=7)"
)

X_train_3_sub, X_val_3, y_train_3_sub, y_val_3 = train_test_split(
    X_train_3, y_train_3, test_size=0.2, random_state=42, stratify=y_train_3
)

best_k_3 = None
best_f1_3 = -1

for k in [3, 5, 7, 9, 11, 15]:
    m = Pipeline([
        ("scaler", StandardScaler()),
        ("knn", KNeighborsClassifier(n_neighbors=k))
    ])
    m.fit(X_train_3_sub, y_train_3_sub)
    p = m.predict(X_val_3)
    cur = f1_score(y_val_3, p, average="weighted")

    if cur > best_f1_3:
        best_f1_3 = cur
        best_k_3 = k

print("Best k for 3 groups:", best_k_3)

knn_3_impr = Pipeline([
    ("scaler", StandardScaler()),
    ("knn", KNeighborsClassifier(n_neighbors=best_k_3))
])

acc_3_impr, f1_3_impr = eval_clf(
    knn_3_impr,
    X_train_3, y_train_3,
    X_test_3, y_test_3,
    f"KNN - 3 groups (AFTER, k={best_k_3})"
)

```

```
=====
KNN - 3 groups (BEFORE, k=7)
Accuracy: 0.824
F1 weighted: 0.824
      precision    recall  f1-score   support
Defender       0.88     0.89     0.89    1239
Forward        0.81     0.75     0.78     713
Midfielder     0.78     0.80     0.79    1327

accuracy          0.82
macro avg       0.82     0.81     0.82    3279
weighted avg    0.82     0.82     0.82    3279
```

Рис. 6. KNN 3 групи до оптимізації

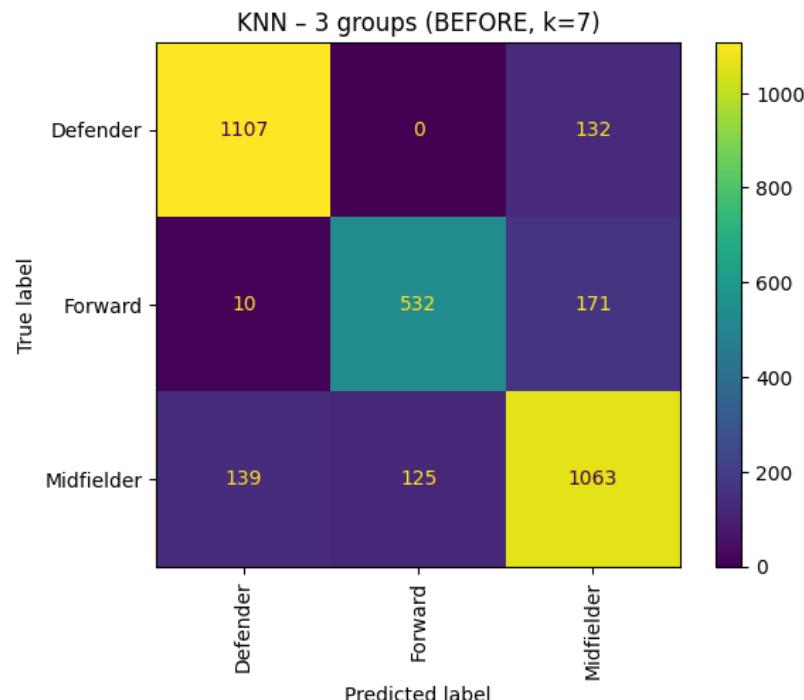

Рис. 7. Матриця помилок 3 групи

```
Best k for 3 groups: 15
=====
KNN - 3 groups (AFTER, k=15)
Accuracy: 0.827
F1 weighted: 0.826
      precision    recall  f1-score   support
Defender       0.89     0.89     0.89    1239
Forward        0.84     0.72     0.78     713
Midfielder     0.77     0.82     0.80    1327

accuracy          0.83
macro avg       0.83     0.81     0.82    3279
weighted avg    0.83     0.83     0.83    3279
```

Рис. 8. KNN 3 групи після оптимізації

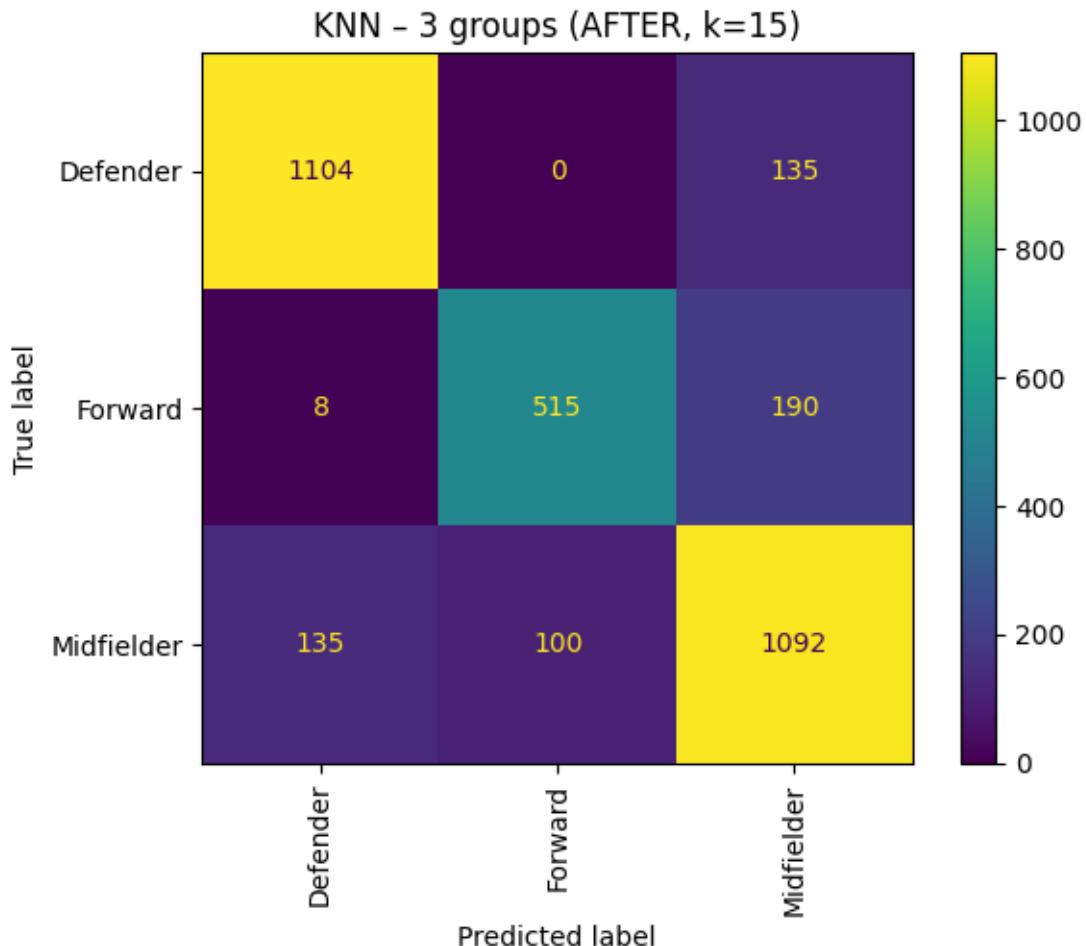

Рис. 9. Покращена атриця помилок для трьох груп

```

print("=" * 60)
print("FINAL SUMMARY")

print("14 classes:")
print(f" BEFORE → Acc: {acc_14_base:.3f}, F1: {f1_14_base:.3f}")
print(f" AFTER → Acc: {acc_14_impr:.3f}, F1: {f1_14_impr:.3f}")

print("3 groups:")
print(f" BEFORE → Acc: {acc_3_base:.3f}, F1: {f1_3_base:.3f}")
print(f" AFTER → Acc: {acc_3_impr:.3f}, F1: {f1_3_impr:.3f}")

```

FINAL SUMMARY

14 classes:

BEFORE → Acc: 0.538, F1: 0.511

AFTER → Acc: 0.556, F1: 0.527

3 groups:

BEFORE → Acc: 0.824, F1: 0.824

AFTER → Acc: 0.827, F1: 0.826

Матриці помилок показують, що модель найчастіше путає суміжні позиції.

6. Проаналізувати категоріальні значення та усунути некоректні дублікати.

```
# Regression
one_x_reg = X_test_reg.iloc[[0]]
true_price = y_test_reg.iloc[0]

pred_price = rf_reg.predict(one_x_reg)
pred_price = np.expml(pred_price)[0]

print("REGRESSION - single example")
print(f"True price: {true_price:.0f}")
print(f"Predicted price: {pred_price:.0f}")
print(f"Absolute error: {abs(true_price - pred_price):,.0f}")

# Classification
one_x_clf = X_test_3.iloc[[0]]
true_position = y_test_3.iloc[0]

pred_position = knn_3_impr.predict(one_x_clf)[0]

print("\nCLASSIFICATION - single example")
print(f"True position: {true_position}")
print(f"Predicted position: {pred_position}")
print(f"Correct prediction: {true_position == pred_position}")
```

REGRESSION – single example

True price: 925,000

Predicted price: 1,007,399

Absolute error: 82,399

CLASSIFICATION – single example

True position: ST

Predicted position: ST

Correct prediction: True

ВИСНОВКИ

У межах лабораторної роботи було реалізовано задачі регресії та класифікації на основі датасету FIFA. Показано, що використання RandomForest та логарифмічної трансформації суттєво покращує якість регресійної моделі, а підбір параметра k підвищує метрики класифікації. Найкращі результати отримано при групуванні позицій у 3 класи, що свідчить про кращу узагальнювальну здатність моделі для спрощеної задачі..